

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-37
Karar Sayısı : 08-28/325-108
Karar Tarihi : 10.4.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : M. Haluk ARI, Esin AYGÜN

C. ŞİKAYET EDEN : Üçes Oto Servis Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Nato Cd. No:54 Seyrantepe/İstanbul

D. HAKKINDA İLK İNCELEME

YAPILAN : İsotlar Grup Ltd. Şti.
Ankara Asfaltı Yakacık Yan Yol Üzeri İsotlar İş Merkezi No:27
Kartal/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: İsotlar Grup Ltd. Şti. (İsotlar) ile Üçes Oto Servis Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Üçes) arasında akdedilmiş bulunan yetkili servislik sözleşmesinin, 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne aykırı olarak feshedildiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde, İsotlar ile yapmış oldukları Tata marka araçlara ilişkin yetkili servislik sözleşmesinin, 2005/4 sayılı Tebliğ'e, aykırı olarak feshedilmiş olduğu belirtilerek bu teşebbüs hakkında 4054 sayılı Kanun uyarınca işlem yapılması talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 18.2.2008 tarih, 1083 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 31.3.2008 tarih, 2008-4-37/İİ-08-MHA sayılı İlk İnceleme Raporu, 3.4.2008 tarih, REK.0.08.00.00-110/85 sayılı Başkanlık Önergisi ile 08-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda,

- Mesin Group Ltd. Şti. ile Üçes arasında imzalanmış olan 14.3.2005 tarihli ve İsotlar ile yine Üçes arasında imzalanmış olan 13.3.2006 tarihli yetkili servislik sözleşmelerinin süre ve feshi ihbara ilişkin hükümlerinin 1998/3 ve 2005/4 sayılı Tebliğlere aykırı olduğu, ancak açık ihlal niteliğinde hükümler içermemesi nedeniyle Öneraştırma veya soruşturma açılmasına gerek olmadığı,

- Taraflar arasında akdedilmiş olan ve şikayet dilekçesinin ekinde yer alan Yetkili Servislik Sözleşmesi'nin, ekleri hariç olmak üzere bu haliyle 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olmadığı,

- Esas itibarıyla taraflar arasında akdedilmiş olan sözleşmenin feshinin haklı olup olmadığına yönelik olan ve bu nedenle mahkemelerce halli gereken şikâyet konusuna ilişkin olarak ise herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı

görüşlerine yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Başvuru dilekçesinde, şikayetçinin Tata marka araçların yetkili servisliğini ilk olarak, 15.3.2005 yılında bir yıl süreli bir sözleşme ile aldığı, daha sonra sağlayıcının Mesin Group Ltd. Şti. olan unvanını İsohtar Grup Ltd. Şti. olarak değiştirdiği ve 14.3.2006 tarihinde tekrar bir yıllık sözleşme, 1.3.2007 tarihinde ise 2 yıllık bir sözleşme imzaladıkları belirtilmektedir.

Dilekçede ayrıca, sağlayıcının 2007 yılı içerisinde yeni kriterler belirlediği, teminatların yükseltilmesini talep ettiği ve yeni bir yol bakım aracı alınmasını istediği, tüm bunların yerine getirildiği ifade edilmektedir. Şikayetçiye göre, markaya yönelik bu yatırımlara karşın, 2007 yılı içerisinde, çok sayıda garanti kapsamında işlem yapmaları dolayısıyla, özellikle Satış Sonrası Garanti Departmanı ile aralarında uyuşmazlık çıkmış olup, 14.1.2008 tarihinde sağlayıcının yetkilileri ile sorunlar hakkında yaptıkları görüşmenin ardından 16.1.2008 tarihinde kendilerine ilk defa olmak üzere ihtarname gönderilmiştir. Takiben, 22.1.2008 tarihinde gelen bir elektronik posta mesajında, yetkili servislik sözleşmelerine son verildiği belirtilmiştir. Dilekçede, ayrıca, sağlayıcının bir başka teşebbüsü yetkili servis olarak atamak amacıyla kendileriyle olan sözleşmeye son verdiği de ileri sürülerek, buna ilişkin fotoğraflar ek olarak sunulmaktadır.

I.1. Yetkili Servis Sözleşmeleri

Şikayet dilekçesinde ek olarak taraflar arasında akdedilmiş olan üç adet yetkili servislik sözleşmesine yer verilmiştir.

14.3.2005 tarihini taşıyan ve Beyoğlu 23. Noterliği tarafından onaylanmış olan ilk Sözleşme'de 4054 sayılı Kanun bakımından dikkat çekici olan husus, Sözleşme'nin süresinin bir yıl olmasıdır. Diğer hükümler esas olarak 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde yerine getirilecek yükümlülüklerle ilişkindir. Taraflarca 13.3.2006 tarihinde imzalanmış ve Kartal 5. Noterliği tarafından onaylanmış olan ikinci sözleşme de ilk sözleşme ile aynıdır.

1.3.2007 tarihinde ise taraflar 17 maddelik yeni bir sözleşme imzalamışlardır. "Sözleşmenin Konusu ve Amacı" başlıklı ilk maddede, 2005/4 sayılı Tebliğ uyarınca hazırlandığı, konusunun Türkiye'de Tata marka araçlara ilişkin satış sonrası servis hizmetlerinin sunumu olduğu ve yazılı seçim kriterlerini belirlediği hususlarına yer verilmiştir. Sözleşme'nin 4. maddesinde, Sağlayıcı'nın servis hizmetlerinin müşteriye sunumuna ilişkin fiyat tavsiye edebileceği belirtilmektedir. "Yetkili Servisin Hak ve Yükümlülükleri" başlıklı 5. maddede 12 alt madde halinde yetkili servisin yerine getirmek zorunda olduğu yükümlülükler ve hakları düzenlenmiştir. Bunlar arasında, Tata marka araçlara bakım-onarım sunma hakkı, sözleşmeye ilişkin hak ve yükümlülüklerini devretmeme yükümlülüğü, ödemeler ve minimum net işletme sermayesi, rapor tutma yükümlülüğü, teminat verme yükümlülüğü gibi haller bulunmaktadır. Sözleşme'nin 7. maddesinde düzenlenen hususlar arasında, başka markalara ilişkin olarak da hizmet verilmesi halinde, "her takvim yılında, TATA markası dışındaki markalardan yeni araç alımlarının, bir önceki yıl gerçekleştirilen yeni araç alımlarının toplam değerinin %70'ini geçmeyeceği" ifadesi de yer almaktadır. Sözleşmenin süresi ve sona ermenin düzenlendiği 11. maddede Sözleşme'nin imzalandığı tarihte yürürlüğe gireceği, sözleşmede öngörülen şekillerde feshedilmediği

08-28/325-108

90 müddetçe yürürlükte kalacağı ve feshi ihbar süresinin her ne nam altında olursa olsun hiçbir tazminat hakkı doğurmaksızın, her iki taraf için de iki yıl olduğu hükme bağlanmıştır.

I.2. Sağlayıcı Tarafından Gönderilen Feshi İhbar ve Üçes'in Cevabı

Sağlayıcı İsohtar tarafından çekilen, 22.1.2008 tarihli Kartal 5. Noterliği'ne ait ihtarname şu şekildedir:

"5.1.2007 tarihinde yenilenen Tata Yetkili Servis Sözleşmesi'nde belirtilen yükümlülüklerden;

5.7: Rapor Tutma Yükümlülüğü

5.11: Genel Satış ve Garanti Şartlarına Uyma Yükümlülüğü

6.1: Teftiş etme hakkı

100 *6.2: Bülten yayınlama hakkı*

Maddelerine uyulmaması sebebiyle 25/08/2006, 05/09/2006, 26/09/2006, 12/02/2007, 05/09/2007, 14/01/2008 tarihlerinde ihtarname ile tarafınıza iletilmiştir.

Madde 12 (Sözleşme Dışı Durumlarda Sona Erme) gereğince, 22.01.2008 tarihi itibarı ile Tata Yetkili Servisliğiniz iptal edilmiştir."

110 Buna karşılık, Üçes'in, İsothara yazmış olduğu cevabi ihtarnamede, 14.1.2008 tarihli olan hariç olmak üzere kendilerine herhangi bir ihtarname gönderilmediği, Sözleşmenin 12. maddesinde değinilen koşulların oluşmamış olduğu, sağlayıcının garanti departmanındaki çalışanlardan bazılarının tüketici haklarını da hiçe sayarak görevlerini yerine getirmedikleri ve asıl ihtilafın da buradan çıktığı, feshi sırasına 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı davranıldığı hususlarına yer verilmektedir.

I.3. Değerlendirme

120 Sağlayıcı ile şikâyetçi arasındaki sözleşmelere bakıldığında, 4054 sayılı Kanun ve motorlu taşıtlar sektörüne yönelik olarak çıkarılmış olan 1998/3 ve 2005/4 sayılı Tebliğ'ler bağlamında değerlendirilebilecek hükümlerin bulunduğu görülmektedir. İlk iki sözleşme bakımından ancak süreye ilişkin bir değerlendirme yapılması mümkündür. Her ne kadar süreleri bir yıl olsa da sadece servise yönelik olan sözleşmelerden ilkinin, satış-servis-yedek parçanın birlikte olduğu anlaşmaları kapsayan 1998/3 sayılı Tebliğ'e göre değerlendirme olanağı olmadığı için süreye ilişkin olarak uyulması gereken bir zorunluluk da bulunmamaktadır. İkinci Sözleşme ise 13.3.2006 tarihinde yapılmış olması dolayısıyla 2005/4 sayılı Tebliğ dönemine tekabül etmektedir. Ancak anılan Tebliğ'in tanıdığı geçiş dönemine tekabül eden ve süre dışında değerlendirilecek bir hüküm bulunmayan ve yürürlükten kalkmış olan Sözleşme'ye ilişkin olarak geriye dönük bir değerlendirme yapılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Şikâyet konusunun da dayanağını oluşturan 1.3.2007 tarihli Sözleşme ise 2005/4 sayılı Tebliğ esas alınmak suretiyle hazırlanmıştır. Sözleşme'nin ilgili maddeleri ve bunların 2005/4 sayılı Tebliğ karşısındaki durumları şu şekildedir:

130 **1. "Sağlayıcının Yetkili Servis'e Fiyat Bildirimi"** başlıklı 4.1. madde, *"Yetkili Servis'in sözleşme konusu hizmetleri yerine getirmek üzere Sağlayıcı'dan satın alacağı yedek parça ürünlerine ilişkin alım şartları ve fiyatları ve tavsiye mahiyetinde olmak üzere*

servis hizmetlerinin müşteriye sunum fiyatları Sağlayıcı tarafından bildirilir.” hükmünü taşımaktadır.

Sağlayıcıya fiyat tavsiye etme olanağı tanıyan bu hüküm, 2005/4 sayılı Tebliğ’in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile uyumludur.

140 **2.** “TATA Marka Araçlara Ait Bakım Onarım Hizmetlerini Sunma Hakkı” başlıklı 5.1. madde, *“Yetkili Servis, Sağlayıcı tarafından pazarlanan yedek parça, ekipman ve aksesuarları veya onlarla aynı kalite düzeyine sahip yedek parça, ekipman ve aksesuarları kullanacağını (bununla birlikte sorumluluğunu kısmen veya tamamen Sağlayıcı’nın üstlendiği hallerde Yetkili Servis sadece Sağlayıcı tarafından tedarik edilen yedek parça, ekipman ve aksesuar kullanacaktır) ve bu durumdan müşteriye haberdar edeceğini...”* şeklindedir.

Söz konusu madde 2005/4 sayılı Tebliğ’in eşdeğer yedek parça kullanımına ilişkin 5. maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi ve Kılavuz’un “3.3.3. Yedek Parçalar ve Yetkili Servis” başlıklı bölümüne uygun olarak hazırlanmıştır.

3. “Sözleşme’ye İlişkin Hak ve Yükümlülükleri Devretmeme Yükümlülüğü” başlıklı 5.3. madde, 2005/4 sayılı Tebliğ’in 4. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi ile uyumludur.

150 **4.** Sözleşme’nin 5. maddesi ile teftiş etme hakkı, bülten yayımlama hakkı, yetkili servislere eşit muamele etme yükümlülüğü, sağlayıcının hak ve yükümlülükleri olarak sayılmıştır.

5. “Diğer Sağlayıcı Teşebbüslerle İlişkiler” başlıklı 7. maddede yetkili servis, Tata markası dışında bir veya daha fazla markanın araçlarına ait satış sonrası bakım onarım hizmetleri ile ilgili herhangi bir başka faaliyetle ilgilenmek istemesi durumunda, kendisinin Sağlayıcı tarafından seçilmesinde esas alınan seçme kistaslarına eksiksiz şekilde uyacağını taahhüt etmektedir. Ayrıca yetkili servis Tata markası dışında bir veya daha fazla markanın satış sonrası bakım onarım hizmetlerini sunması halinde özellikle;

160 -Servis hizmetlerinin sunumu, asgari stok miktarları ve Tata’ya ait özel alet ve ekipmanlar hususundaki reklam ve tanıtım hizmetleri ile ilgili olarak markalar arasında karışıklık yaratmayacağını;

-Her takvim yılında, Tata markası dışındaki markalardan yeni araç alımlarının, bir önceki yıl gerçekleştirilen yeni araç alımlarının toplam değerinin %70’ini geçmeyeceğini;

-Yetkili servis faaliyetine ilişkin olmak üzere Tata markasına özgü ekipman ve Sağlayıcı’nın sahip olduğu know-how başta olmak üzere tüm fikri haklardan hiçbir üçüncü şahsı yararlandırmayacağını

taahhüt etmektedir.

170 Bu madde, 2005/4 sayılı Tebliğ’in çok markalılığa ilişkin hükümlerle paralellik arz etmektedir. Ancak ilk paragrafta yer alan *“kendisinin Sağlayıcı tarafından seçilmesinde esas alınan seçme kistaslarına eksiksiz şekilde uyacağını taahhüt etmektedir.”* ifadesinin uygulamaya yansımaları bakımından bazı hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Zira bilindiği üzere 2005/4 sayılı Tebliğ’in önemle altını çizdiği hususların başında çok markalılığın sağlanması gelmektedir. Bu amaç doğrultusunda gerek Tebliğ’de gerekse Kılavuz’da muhtelif hükümlere yer verilmiştir. Bunların

başında ise yetkili satıcı veya servisin başka marka araçların da dağıtıcılığını yapması veya bakım-onarım hizmeti vermeye başlaması halinde, kriterlerin yumuşatılmasına ilişkin hususlar gelmektedir. Söz konusu madde bu haliyle 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olmamakla birlikte, çok markalılık bakımından Kılavuz'un 2.4.1. "Çok Markalılık" ve 3.3.4. "Yetkili Servisler İçin Rekabet Etmeme Yükümlülüğü" bölümlerinde yer verilen hususlara uygun olarak işlem yapılması gerektiğine dikkat edilmelidir.

180

6. Bağımsız uzmana veya hakeme başvurma koşullarını düzenleyen, Sözleşme'nin 14. maddesi hükmü 2005/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin dördüncü fıkrası ile paraleldir.

Yukarıda yer alan sözleşme hükümlerine bakıldığında esas olarak 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olarak değerlendirilebilecek bir düzenleme dikkat çekmemektedir. Ancak Sözleşme'nin ekinde yer alan niteliksel kriterleri belirleyen düzenleme ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği, böyle bir değerlendirme yapılmaksızın, 2005/4 sayılı Tebliğ'e uygun olup olmadığının kesin bir şekilde tespit edilemeyeceği kanaatine varılmıştır. Bu nedenle bu aşamada, sadece, kendi eklerinden bağımsız olarak değerlendirildiğinde, Yetkili Servislik Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Tebliğ'e uygun olduğunun tespit edilmesi ile yetinilmiştir.

190

Şikâyet konusu açısından bakıldığında ise taraflar arasında bir uyuşmazlık olduğu ve bunun neticesinde, Yetkili Servislik Sözleşmesi'nin feshedildiği anlaşılmaktadır. Şikâyetçi, uyuşmazlığın garantiye ilişkin olarak yaptıkları işlemlerin, sağlayıcı tarafından gereksiz görülmesi ve garanti işlemlerini yürütmekle görevli birimdeki çalışanların uygulama ve davranışları neticesinde olduğunu ileri sürmektedir. Buna karşılık, sağlayıcı tarafından çekilen ihtarnamede ise farklı gerekçeler gösterilmiştir. Sağlayıcı tarafından yapılan feshin ise Sözleşme'nin 5. maddesinde düzenlenen "Yetkili Servisin Hak ve Yükümlülükleri" başlıklı madde ile 12. maddesinde düzenlenen "Sözleşme Dışı Durumlarda Sona Erme" başlıklı maddelere ilişkin olduğu görülmektedir.

200

Öte yandan, yukarıda da yer verildiği üzere, Sözleşme'nin süreye ilişkin hükümleri 2005/4 sayılı Tebliğ'e uygun olarak düzenlenmiştir. Anlaşmanın süresine ve feshi ihbara ilişkin hükümler, yetkili satıcı ve servislerin sağlayıcı karşısındaki bağımsızlığını korumayı ve böylece pazarda marka içi rekabet bakımından daha rekabetçi bir yapının kurulmasını sağlamak amacıyla getirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda olmak üzere, ana yükümlülüklerden birinin yerine getirilmemesi halinde, süre gözetilmeksizin fesih hakkı saklı kalmak üzere, feshi ihbarın iki yıl süreli olması öngörülmüş ve buna dair bildirim de mutlaka yazılı olarak yapılması, fesih nedenlerinin objektif ve şeffaf bir şekilde açıklanması gerekli kılınmıştır. Grup muafiyetinden yararlanabilmek için bu hususların varlığı gerekli olmakla birlikte, bir feshin haksız olup olmadığını veya taraflar ve sözleşme konusu açısından ana yükümlülük olarak kabul edilip edilmeyeceğini belirlemenin mahkemelerin görev alanına girdiği kuşkusuzdur.

210

Söz konusu feshine ilişkin şikâyetçi tarafından ileri sürülen hususlar ve taraflar arasındaki uyuşmazlıklara ilişkin belgelere bakıldığında, konunun esas itibarıyla yargı mercilerinin görev alanına giren bir hukuki uyuşmazlık olduğu anlaşılmaktadır. Araştırılması gereken husus, feshine ilişkin gerekçede ileri sürülen hususların sözleşmenin ani olarak feshini gerektirecek ana yükümlülük olarak tanımlanıp tanımlanamayacağı ve bu bağlamda feshin haklı olup olmadığıdır ki bunun tespiti

08-28/325-108

220 Rekabet Kurulu'nun yetkisine girmemektedir. Bu nedenle şikâyet konusuna ilişkin olarak bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, şikâyet dilekçesinde, sağlayıcı teşebbüs olan İsohtar'ın garanti ile ilgili uygulamaları bakımından 4077 sayılı Kanun ve buna ilişkin mevzuata aykırı olabilecek nitelikte bilgilere yer verildiği görülmektedir. Konunun bu yönüyle incelenmesi bakımından T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na gönderilmesi gerektiği neticesine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

230 - Mesin Group Ltd. Şti. ile Üçes Oto Servis Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanmış olan 14.3.2005 tarihli ve İsohtar Grup Ltd. Şti. ile yine Üçes Oto Servis Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanmış olan 13.3.2006 tarihli yetkili servislik sözleşmelerinin süre ve feshi ihbara ilişkin hükümlerinin 1998/3 ve 2005/4 sayılı Tebliğlere aykırı olduğuna, ancak açık ihlal niteliğinde hükümler içermemesi nedeniyle önaraştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığına,

- Taraflar arasında akdedilmiş olan ve şikâyet dilekçesinin ekinde yer alan Yetkili Servislik Sözleşmesi'nin, bu haliyle 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olmadığına,

- Esas itibarıyla taraflar arasında akdedilmiş olan sözleşmenin feshinin haklı olup olmadığına yönelik olan ve bu nedenle mahkemelerce halli gereken şikâyet konusuna ilişkin olarak ise herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına

240 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.